

Mest- en mineralenkennis voor de praktijk

Graslandvernieuwing in het voorjaar

1. Probleem

In de nieuwe mestwetgeving zijn de regels rondom het scheuren van grasland voor zandgronden aangescherpt. Per 2006 is het vernietigen van de graszode alleen nog toegestaan in het voorjaar tot 10 mei. Daarmee is het scheuren van grasland in het najaar verleden tijd. Voor gras op veen- en kleigrond blijft scheuren toegestaan tot 15 september. Graslandvernieuwing vond tot nu toe bij voorkeur plaats in het najaar met als belangrijkste redenen dat herinzaai in het najaar beter is in te passen in de graslandplanning, er minder kans bestaat op verdroging van het zaai-bed, de onkruiddruk lager is en kweek beter is te bestrijden. Ook wordt vaak genoemd dat het productieverlies in het voorjaar groter is dan in het najaar. Veldonderzoek laat echter zien dat bij doodspuiten en herzaai voor 15 september het verlies aan drogestof ongeveer gelijk is aan het verlies bij scheuren in het voorjaar. Zeker op de droge zandgronden kan het verlies in het najaar aanzienlijk zijn omdat het gras in september relatief productief is ('tweede meimaand'). Scheuren in het voorjaar moet voorkomen dat N verloren gaat die vrijkomt bij de afbraak van de oude zode. Veldonderzoek bevestigt dat bij scheuren in het voorjaar meer N beschikbaar is. Aangezien de N-gebruiksnormen in de komende jaren aanzienlijk aangescherpt zullen worden is het zaak om de beschikbare stikstof zo goed mogelijk te benutten. In het onderstaande worden aanbevelingen gedaan die van toepassing zijn op scheuren in het voorjaar en als aanvulling gezien moeten worden op de bestaande adviezen (mengselkeuze, grondbewerking enz.).

2. Aanbevelingen

- Scheur grasland alleen als het echt noodzakelijk is

N kan verloren gaan bij herinzaai of doorzaaien van een graszode en de ruimte om tegenvallende opbrengsten te compenseren door extra te bemesten met N wordt steeds kleiner. Volgens het huidige advies is graslandvernieuwing aan de orde, wanneer de botanische samenstelling van de graszode te sterk is achteruitgegaan en herstel uitgesloten is. De criteria voor een onvoldoende botanische samenstelling van de zode zijn als volgt:

- Minder dan 50% Engels raaigras;
- Of meer dan 10% kweek in haarden;
- Of meer dan 20% kweek regelmatig verspreid.

Daarnaast kan er sprake zijn van een ongelijke ligging of begreppeling van het perceel waarvoor alleen egaliseren uitkomst biedt. Ook kan schade door bijv. emelten of engerlingen een aanleiding tot herinzaai zijn, daarbij moet wel vermeld worden dat goed beheerd grasland een hogere aantasting kan lijden dan matig beheerd grasland.

Graslandvernieuwing heeft overigens alleen zin als de oorzaak van de slechte situatie wordt weggenomen. Voor de afweging wel of niet scheuren kan de Herinzaaiwijzer geraadpleegd worden. Deze wijzer staat op de internetsite van ASG-WUR en is gratis te raadplegen (www.asg.wur.nl via de links Praktijkonderzoek/Producten/Software).

- **Kweekbestrijding voorjaar vraagt extra aandacht**

Kweekbestrijding, door het gras in het voorjaar met glyfosaat dood te spuiten, is waarschijnlijk het meest effectief wanneer dit vroeg in het voorjaar (maart-april) gebeurt tijdens het 'opgroenen' van het gras, omdat op dit moment relatief veel nieuwe wortels gevormd worden. Daarbij is een redelijke bladmassa (grashoogte 10 cm), een minimale dagtemperatuur van 8 °C en een minimale nachttemperatuur van 5 °C vereist. Ook is het erg belangrijk om een voldoende lange wachttermijn aan te houden voor het scheuren van de oude zode, namelijk ongeveer tien dagen. Kweekbestrijding na het oogsten van een eerste snede is erg risicovol omdat op dat moment de plant veel energie steekt in hergroei van de bovengrondse delen. Het blad brandt weliswaar af, maar de wortelmassa gaat onvoldoende dood. Hierdoor kan door herinzaai zelfs het aandeel kweek toenemen! Blijkt kweekbestrijding in het voorjaar toch een groot probleem dan is kweekbestrijding het effectiefst wanneer na scheuren in het voorjaar eerst een akkerbouw- of voedergewas geteeld wordt waarbij na de oogst van het gewas de kweek alsnog in het najaar doodgespoten wordt. Daarbij heeft de kweek wel voldoende tijd nodig om te ontwikkelen voordat het bestreden wordt. De rotatie snijmais - graan - gras is het meest geschikt, omdat er twee keer een gelegenheid is om na oogst in de stoppel kweek te bestrijden.

- **Een snede oogsten voor scheuren alleen op 'late' gronden**

Het al of niet oogsten van een eerste snede voor scheuren hangt af van de bekwaamheid van de grond in het voorjaar en het risico op groeivertraging door verdroging. In het algemeen wordt aanbevolen zo vroeg mogelijk in het voorjaar dood te spuiten en te scheuren, omdat de periode mei-juni de meest ongunstige periode is voor het aanslaan van het nieuwe gras. Dit door een grotere kans op verdroging, het risico op verbranding bij zomerse temperaturen op zandgrond en de hogere onkruiddruk. Op de 'late gronden' kan scheuren eventueel plaatsvinden na de eerste snede maar ook dan moet gestreefd worden naar tijdwinst door het oogsten van een lichte snede.

- **Bemest volgens het bemestingsadvies maar corrigeer voor tijdstip in het seizoen**

In de adviesbasis voor bemesting van grasland staan adviezen gegeven voor bemesting bij herinzaai (www.bemestingsadvies.nl). Het bemestingsadvies bij herinzaai gaat er van uit dat de eerste snede licht wordt geoogst (1000-1500 kg ds per ha) om de uitstoeling van het gewas te bevorderen en de onkruiddruk te beperken. De ondergeploegde zode levert door mineralisatie al spoedig voldoende N voor een goede grasontwikkeling, zodat slechts een kleine (start)gift van 30 kg N per ha wordt geadviseerd voor deze eerste snede. Bij voorkeur moet geen

dierlijke mest worden toegepast, omdat veel van deze N later vrijkomt, op het moment dat er ook veel N uit de ondergeploegde zode vrijkomt. Volgens het bemestingsadvies wordt afhankelijk van het graslandgebruik, de NLV en het tijdstip in het groeiseizoen de bemesting over meerdere sneden verdeeld. Bij scheuren wordt de grasproductie onderbroken en dient de bemesting te worden aangepast. De praktijk leert dat de duur van de niet-productieve periode ongeveer overeenkomt met de duur van twee sneden die geproduceerd zouden worden zonder herinzaai. Voor de bemesting na herinzaai kan het advies opgepakt worden voor de snede die anders zonder scheuren aan de orde geweest zou zijn.

- Methoden voor het scheuren van grasland

Voor de herinzaai van grasland zijn diverse methoden beschikbaar. De meest geschikte methode hangt vooral af van de aanleiding voor herinzaai. Wanneer het perceel een ongelijke ligging heeft of opnieuw begreppeld moet worden is ploegen of spitten aan te bevelen. Is alleen de botanische samenstelling de aanleiding en ligt het perceel verder vlak dan kunnen doodspuiten in combinatie met doorzaaien of doodspuiten in combinatie met frezen een goede optie zijn. Het voordeel van een oppervlakkige bewerking ten opzichte van een diepere grondbewerking is dat de beschikbaarheid van nutriënten in de bovengrond groter is, waarvan de nieuwe graszode profiteert. Zeker bij een laag bemestingsniveau leidt dit tot een hogere grasopbrengst. Daarbij zijn de kosten van deze methoden doorgaans lager dan bij een diepere grondbewerking. Een nadeel van een oppervlakkige bewerking is dat de onkruiddruk vaak iets hoger ligt. Overweeg voor herinzaai goed welke methode het best past.

Alle bladen in deze serie vindt u via www.hetInVloket.nl, (vervolgens via "Mestbeleid 2006", en "Vaktechnische kennis Mestbeleid 2006").

Voor meer informatie:

Gerard Velthof
Plant Research International B.V.
Tel: 0317-474793
e-mail: gerard.velthof@wur.nl

Joop Rensen
DLV Rundvee Advies
Tel: 0570-501500
e-mail: j.a.rensen@dlv.nl

Blad 3 uit serie Rundveehouderij december, 2005
Programma's DWK-398-I,II,III
Gefinancierd door LNV
www.mestenmineralen.nl